DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

18. januar 2001 *

I sag C-448/99,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved M. Nolin, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøger,

mod

Storhertugdømmet Luxembourg ved P. Steinmetz, som befuldmægtiget,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/13/EF af 10. april 1997 om ensartede principper for generelle tilladelser og individuelle tilladelser for teletjenester (EFT L 117, s. 15), da det ikke har vedtaget alle de nødvendige love og administrative bestemmelser til at efterkomme direktivets artikel 8, stk. 3, og artikel 9, stk. 2,

* Processprog: fransk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. La Pergola, og dommerne M. Wathelet, D.A.O. Edward, P. Jann og L. Sevón (refererende dommer),

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 21. september 2000,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 25. november 1999 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af artikel 226 EF anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/13/EF af 10. april 1997 om ensartede principper for generelle tilladelser og individuelle tilladelser for teletjenester (EFT L 117, s. 15, herefter »direktivet«), da det ikke har vedtaget alle de nødvendige love og administrative bestemmelser til at efterkomme direktivets artikel 8, stk. 3, og artikel 9, stk. 2.

2 Direktivet omhandler ifølge artikel 1, stk. 1, procedurerne for udstedelse af tilladelser i forbindelse med udbud af teletjenester.

3 Ifølge direktivets artikel 3, stk. 3, kan disse tjenester udbydes enten uden tilladelser eller på grundlag af en generel tilladelse, om nødvendigt suppleret med rettigheder og forpligtelser, der kræver, at der tages individuel stilling til ansøgninger og udstedes en eller flere individuelle tilladelser.

4 Direktivets artikel 8, stk. 3, bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer, at der på hensigtsmæssig vis offentliggøres oplysninger om, hvilke vilkår der knyttes til individuelle tilladelser, så det er let at få adgang til disse oplysninger, jf. dog artikel 20. Der henvises i medlemsstatens lovtidende og i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* til, hvor oplysningerne offentliggøres.«

5 Direktivets artikel 9, stk. 2, bestemmer:

»Når en medlemsstat har til hensigt at udstede en individuel tilladelse, skal den:

— udstede den individuelle tilladelse ved en åben, ikke-diskriminerende, gennemsigtig procedure og med henblik herpå lade samme procedure være gældende for alle ansøgere, medmindre der er en objektiv begrundelse for at skelne, og

— opstille rimelige tidsfrister og bl.a. underrette ansøgeren om deres afgørelser snarest muligt og senest seks uger efter ansøgningens modtagelse. Medlemsstaterne kan forlænge denne frist til fire måneder i objektivt begrundede tilfælde, som udtrykkeligt er angivet i dette direktiv. Især hvor der er tale om sammenlignende udbudsprocedure kan medlemsstaterne forlænge fristen yderligere med op til fire måneder. Disse frister foregriber ikke eventuelt relevante internationale overenskomster om samordning af internationale frekvenser og satellitvirksomhed.«

6 Ifølge direktivets artikel 25, stk. 1, skulle medlemsstaterne sætte de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 31. december 1997 og straks underrette Kommissionen herom.

7 De luxembourgske myndigheder gav Kommissionen meddelelse om nogle anordninger og udkast til anordninger, som var vedtaget med henblik på at gennemføre direktivet i national ret. Efter en gennemgang af disse tekster fandt Kommissionen dels, at visse af de heri indeholdte bestemmelser ikke var i overensstemmelse med direktivet, dels at der endnu skulle træffes foranstaltninger til at sikre direktivets fuldstændige gennemførelse. Som følge heraf tilsendte Kommissionen Storhertugdømmet Luxembourg en åbningsskrivelse af 24. juli 1998, hvori den opfordrede det til at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist på to måneder.

8 Ved skrivelse af 18. september 1998 fremsatte de luxembourgske myndigheder deres bemærkninger. Da Kommissionen fandt, at de luxembourgske myndigheder ikke i sine bemærkninger imødekom alle de klagepunkter, som var indeholdt i åbningsskrivelsen, tilsendte den ved skrivelse af 8. februar 1999 Storhertugdøm-

met Luxembourg en begrundet udtalelse, hvori den opfordrede det til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme udtalelsen inden for en frist på to måneder efter dens meddelelse.

9 De luxembourgske myndigheder besvarede den begrundede udtalelse ved skrivelse af 13. april 1999. Da Kommissionen imidlertid fandt, at direktivet stadig ikke var blevet tilfredsstillende gennemført, besluttede den at anlægge nærværende sag.

10 Kommissionen har fremført to klagepunkter over for Storhertugdømmet Luxembourg.

11 For det første gør den gældende, at direktivets artikel 8, stk. 3, ikke er fuldt ud gennemført, og at der endnu står tilbage at vedtage og offentliggøre en storhertugelig anordning om fastsættelse af licitationsbetingelserne for driften af en tjeneste for telemeddelelser, således som det er fastsat i artikel 7, stk. 2, litra e), i den luxembourgske lov af 21. marts 1979 om telekommunikation (*Mémorial* A 1997, s. 761). I den forbindelse henviser Kommissionen til dommen af 18. december 1997, sag C-263/96, Kommissionen mod Belgien (Sml. I, s. 7453, præmis 26), hvorefter en national lovgivning, der ikke indeholder nogen materiel bestemmelse til gennemførelse af et direktiv, men blot bemyndiger en myndighed til senere at vedtage de nødvendige bestemmelser, ikke kan anses for at indebære en fuldstændig og præcis gennemførelse af direktivet.

12 Til sit forsvar har Storhertugdømmet Luxembourg gjort gældende, at der den 7. december 1999 blev forelagt Conseil d'État en anmodning om udtalelse vedrørende et udkast til en storhertugelig anordning om fastsættelse af ovennævnte betingelser, og at dette udkast blev meddelt Kommissionen i begyndelsen af december 1999.

13 Da denne anordning ikke er endelig, må det fastslås, at direktivets artikel 8, stk. 3, ikke er blevet fuldt ud gennemført i national ret, idet der ikke er vedtaget

nogen retsakt om fastsættelse af licitationsbetingelserne for driften af en tjeneste for telemeddelelser, eller i hvert fald ikke er vedtaget en sådan retsakt inden for den frist, som er fastsat i den begrundede udtalelse.

14 Der må derfor hvad angår nævnte direktivbestemmelse gives Kommissionen medhold i søgsmålet.

15 For det andet har Kommissionen gjort gældende, at Storhertugdømmet Luxembourg ikke har gennemført forpligtelsen efter direktivets artikel 9, stk. 2, andet led, korrekt, da den frist, som er fastsat i den nationale anordning for den endelige udstedelse af tilladelserne, er længere end den frist på seks uger, som er fastsat i nævnte direktivbestemmelse. Når direktivet fastsætter pligt til at underrette ansøgeren om den trufne afgørelse, dvs. om tilladelsen udstedes eller afslås, må dette anses for en eksigibel afgørelse, der giver ansøgeren en ret eller afslår denne, idet enhver anden fortolkning vil berøve bestemmelserne vedrørende fristerne for meddelelse af en sådan tilladelse deres effektive virkning. Såfremt ansøgeren efter seks uger modtager et udkast til en tilladelse eller et afslag herpå, vil dette derfor ikke kunne anses for en afgørelse i direktivets forstand. Efter Kommissionens opfattelse fører den procedure, som er fastsat i luxembourgsk ret, til, at fristen for tildelingen af tilladelser kommer til at udgøre tre en halv måned eller mere.

16 Storhertugdømmet Luxembourg har gjort gældende, at artikel 5 i den storhertugelige anordning af 2. juli 1998 er i fuld overensstemmelse med direktivet. Efter dets opfattelse skal direktivets artikel 9, stk. 2, fortolkes således, at ansøgeren ikke får meddelt en endelig tilladelse, men underrettes om udfaldet af ansøgningen senest seks uger efter, at den myndighed, som behandler ansøgningen, har modtaget den. Følgelig sikrer den luxembourgske ordning

ansøgeren, at han modtager meddelelse om ansøgningens udfald inden for den frist på seks uger, som er fastsat i direktivets artikel 9, stk. 2.

17 Det bemærkes vedrørende det anførte, at bestemmelsen i direktivets artikel 9, stk. 2, andet led, hvorefter medlemsstaten skal »opstille rimelige tidsfrister«, udgør en klar bekræftelse af fællesskabslovgivers ønske om at begrænse den tid, som medlemsstaterne anvender til behandlingen af ansøgninger om individuelle tilladelser.

18 Det præciseres således i direktivets 17. betragtning, at »de nationale tilsynsmyndigheder bør, for at imødekomme forretningsmæssige behov [...] så vidt muligt bestræbe sig på at afkorte den tid, det tager at træffe afgørelse om meddelelse af individuelle tilladelser ...«.

19 Det fremgår af artikel 9, stk. 2, at medlemsstaten er forpligtet til at underrette ansøgeren om sin afgørelse inden for en frist på højst seks uger. Direktivets krav til de kompetente myndigheder om at træffe hurtige afgørelser, og den omstændighed, at direktivet intetsteds taler om, at afgørelsen eventuelt kan være foreløbig, begrunder, at artikel 9, stk. 2, andet led, fortolkes på den måde, at de afgørelser, som skal træffes inden for den heri fastsatte frist, er endelige. Dette er imidlertid ikke tilfældet efter luxembourgsk ret.

20 Der må derfor hvad angår den nævnte direktivbestemmelse gives Kommissionen medhold i søgsmålet af de foranstående grunde.

21 Det må følgelig fastslås, at Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter direktivet, da det ikke har vedtaget alle de nødvendige love og administrative bestemmelser til at efterkomme direktivets artikel 8, stk. 3, og artikel 9, stk. 2.

Sagens omkostninger

22 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Storhertugdømmet Luxembourg tilpligtes at betale sagens omkostninger, og Storhertugdømmet Luxembourg har tabt sagen, bør det pålægges det at betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

1) **Storhertugdømmet Luxembourg har tilsidesat sine forpligtelser efter Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/13/EF af 10. april 1997 om ensartede**

principper for generelle tilladelser og individuelle tilladelser for teletjenester, da det ikke har vedtaget alle de nødvendige love og administrative bestemmelser til at efterkomme direktivets artikel 8, stk. 3, og artikel 9, stk. 2.

2) **Storhertugdømmet Luxembourg betaler sagens omkostninger.**

La Pergola Wathelet Edward

Jann Sevón

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. januar 2001.

R. Grass

Justitssekretær

A. La Pergola

Formand for Femte Afdeling